

ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ TÜRKİYE ŞUBESİ BASIN AÇIKLAMASI

14 Mart 2012

“Çocuk askerler konusunda Uluslararası Ceza Mahkemesi’nin tarihi kararı”

Uluslararası Af Örgütü, Kongolu bir silahlı grubun lideri olan Thomas Lubanga Dyilo’nun silahlı çatışmada çocukları kullandığı için suçlu bulunmasının, Uluslararası Ceza Mahkemesi’nin (UCM) dünyanın en ağır suçlarını işleyenlerini bile, soykırım, insanlığa karşı suçlar ve savaş suçları konusunda adalete teslim edebileceğini göstermiş olduğunu dile getirdi.

Üç yargıçtan oluşan Dava Dairesi, UCM’nin Thomas Lubanga Dyilo’ya karşı 15 yaşını doldurmamış çocukları 2002 ve 2003 arasında Demokratik Kongo Cumhuriyeti’nin Ituri bölgesinde silahlı çatışma yaşandığı sırada Kongo’nun Bağımsızlığı İçin Yurtsever Kuvvetler’e (FPLC) kaydettiği ve askere aldığı için verilen ilk kararı Çarşamba günü bildirdi.

Gelecek haftalarda UCM Lubanga’ya ceza verecek ve mağdurlara tazminat sağlanması için bir duruşma düzenlenecek. Karara 30 gün içinde itiraz edilebilecek.

17 Mart 2006’da Thomas Lubanga Dyilo, UCM arama emri ile tutuklanan ilk kişi olmuştu. Dava 26 Ocak 2009’da görülmeye başlanmıştı.

Lubanga, Kongo Vatandaşlar Birliği’nin (UPC) iddia edilen kurucusu ve başkanıydı. Aynı zamanda partinin silahlı kanadı olan FPLC’nin de başkomutanıydı. FPLC aralarında çocukların kaçırılması ve asker olarak kullanılmasının da olduğu sayısız insan hakları ihlaline karıştı.

Uluslararası Af Örgütü Hukuk ve Politikalar Programı Direktörü Michael Bochenek, “Bugün verilen karar çocukları savaş alanlarında ve bu alanların dışında kullanarak dünya çapında korkunç suçlar işleyenlerin bir es vermesini sağlayacak. Karar aynı zamanda ulusal yetkililerin bu suçları sürekli bir şekilde araştırmaması yüzünden uluslararası hukuk uyarınca yaptıkları suç olan bu insanların sahip oldukları dokunulmazlığı da artık ellerinden alacak. Verilen bu mahkumiyet kararı bu insanları adalete teslim etmek için UCM’nin devreye girebileceğini gösteriyor” diye konuştu.

Çocukların Kongolu ve yabancı silahlı gruplar tarafından askere alınması ve silahlı çatışmalarda kullanılması bugün bile hala Demokratik Kongo Cumhuriyeti’nde devam ediyor. Kongo ulusal ordusu da bugüne kadar çocuk asker kullandı.

Uluslararası Af Örgütü UCM Başsavcısı Lubanga yönetimindeki FPLC tarafından işlenen -aralarında kaçırılan kız çocuklarına, kız askerlere ve diğer sivillere yönelik cinsel tacizin de bulunduğu- diğer suçların takibini gerçekleştirmediği için hala hayal kırıklığı içinde. Bu durum potansiyel olarak daha birçok mağdurun adalete ve tazminata erişimini engellemektedir.

Bochenek, “Başsavcılık özellikle böylesi kararların mağdurların mahkemelere katılmasını ve tazminat elde etmesini engellemesi göz önünde bulundurulunca Lubanga vakasındaki sınırlı soruşturma stratejisini gözden geçirmeli. Gelecekteki vakalar için ders çıkarılmalı” dedi.

Uluslararası Af Örgütü davaların görülme sürecinin uzunluğunun gözden geçirilmesi gerektiğini dile getirdi. UCM’nin Lubanga’ya yöneltilen suçlamaları 29 Ocak 2007’de doğrulaması ile 26 Ocak 2009’da mahkemesinin görülmeye başlaması arasında iki yıldan fazla bir süre geçti. Başsavcılığın savunmaya bilgi verme sebebiyle yargıçlar davayı iki kez ertelenmişti.

UCM tarafından aranan diğer kişiler:

Hükümetler şüphelileri tutuklamadıkları ve teslim etmedikleri için maalesef UCM bazı vakalarda adaleti yerine getiremiyor. Bu vakalar:

Bosco Ntaganda (Demokratik Kongo Cumhuriyeti), iddialara göre Thomas Lubanga Dyilo’nun yardımcısıydı ve o da çocukları orduya kaydetme ve askere almak ile itham ediliyordu. Kendisinin ulusal orduya katılmasının ardından Kongo hükümeti onu korumak altına aldı.

Joseph Kony (Uganda) ve Tanrı’nın Direniş Ordusu’nun diğer üst düzey liderleri insanlığa karşı suç ve savaş suçları ile itham edildikten sonra duruşmadan kaçmaya devam ediyorlar. Şu anda, Orta Afrika Cumhuriyeti, Kuzey Doğu Demokratik Kongo Cumhuriyeti ve Güney Sudan arasında hareket ediyorlar.

Devlet Başkanı Ömer El-Beşir (Sudan) Sudan’ın Darfur bölgesinde yaşanan soykırım, insanlığa karşı suçlar ve savaş suçları ile itham edildi. Düzenli olarak yurt dışında birçok ülkeyi ziyaret etmesine rağmen henüz tutuklanmadı.

Ayrıca, UCM’nin Mahkeme’nin Statüsü’nü imzalayan fakat henüz onaylamayan Suriye’de olduğu gibi bazı durumlarda işlenen suçları soruşturması engelleniyor. Bunun sebebi Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’nin hala UCM Başsavcısı’na vakayı göndermemesi.

2010’da Uluslararası Af Örgütü, tüm bu suçların mağdurlarının adalete, hakikate ve tazminata erişimlerinin sağlanması için Uluslararası Adalet kampanyası başlattı.

Uluslararası Af Örgütü’nün üye ve destekçileri, hükümetlere UCM ile işbirliği yaparak şüphelileri tutuklayıp yargılanmaları için teslim etmelerine yönelik kampanya yürütüyorlar. Kampanya aynı zamanda Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’ne Suriye ve diğer ülkelerdeki insan hakları ihlalleri durumunu UCM’ye gönderme çağrısında bulunuyor.

Bochenek, “Geçen hafta, UCM tarafından aranan Joseph Kony’nin üzerine tutulan ışık sayesinde savaş suçları ve insanlığa karşı suçların mağdurları için adaletin sağlanmasını destekleyen kitlelerin harekete geçtiğini gördük. Mahkeme’nin halen diğer vakalarda karşılaştığı büyük engelleri aşması için UCM çalışmalarının küresel boyutta desteklenmeye ihtiyacı var” dedi.

Uluslararası Af Örgütü, dünyanın her tarafından insanları Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Ban Ki-moon'a BM'nin önemli bir rolü olan UCM tarafından aranılan 11 kişinin tutuklanması ve etkilenen bölgelerdeki sivilin korunmasını desteklediklerini dile getirmeleri çağrısında bulunuyor.

Uluslararası Af Örgütü 2002 yılında ulusal yetkililerin yapmadığı veya yapmak istemediği soykırım, insanlığa karşı suçlar ve savaş suçlarının soruşturulması ve kovuşturulması için Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin kurulmasını güçlü bir şekilde desteklemiştir.

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi'nin konu ile ilgili çalışmalarını bu adresten inceleyebilirsiniz:

<http://www.amnesty.org.tr/ai/uluslararasıcezamahkemesi>

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi aynı zamanda, Türkiye'de ve dünyada soykırım, insanlığa karşı suçlar ve savaş suçlarının işlenmemesi, etkin soruşturma ve kovuşturmanın sağlanması, cezasızlığın sona ermesi ve hukukun üstünlüğünün tam ve etkili bir biçimde sağlanması için Türkiye'nin UCM'yi kuran Roma Statüsü'ne taraf olmasını sağlama vizyonuna sahip olan UCM Koalisyonu'nun üyesidir.

<http://www.ucmk.org.tr/>

Ayrıntılı bilgi için Uluslararası Af Örgütü Medya Koordinatörü ile iletişime geçebilirsiniz:

Pınar İlkiz pinar.ilkiz@amnesty.org.tr 0212 361 62 17 (Dah. 13) / 0533 270 03 91

Abdülhakhamid Cad. Yıldız Apt. No:30 D:5 Talimhane Taksim / İstanbul www.amnesty.org.tr

Uluslararası Af Örgütü 150'den fazla ülkede faaliyet gösteren, üç milyon üyesiyle insan hakları için mücadele eden küresel bir harekettir.

Amacı, İnsan Hakları Evrensel Beyanname'si ile garanti altına alınan insan haklarının her insan için geçerli olmasını sağlamaktır.

Uluslararası Af Örgütü, tüm hükümetlerden, politik görüşlerden, ekonomik çıkar ve inançlardan bağımsızdır. Sadece üyeleri tarafından ve şeffaf bağışlarla desteklenir.